

บทที่ 4

ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร จังหวัดเชียงใหม่

การวิจัยได้ศึกษาศักยภาพทางการเกษตรของกลุ่มและได้คัดเลือกตามศักยภาพทั้งหมด 20 กลุ่ม พบว่า มีกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจำนวน 3 อำเภอ 5 ตำบล 5 กลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดดังนี้ ตารางที่ 4.1 รายชื่อกลุ่มเกษตรกรที่สนใจประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัยของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	กลุ่มเกษตรกร
1	แม่เอย	อบต.บ้านหลวง	เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสอินทรีย์
2	แมริม	อบต.ห้วยทราย	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์
3	สันป่าตอง	อบต.ท่าวังพร้าว	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลท่าวังพร้าว
4	สันป่าตอง	ทต.ยูงหัว	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดกึ่งเลหลวง (P.J. ฟาร์ม)
5	สันป่าตอง	อบต.บ้านกลาง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตรบ้านสันกอเกิด

ที่มา: จากการวิจัย

โดยข้อมูลพื้นฐานซึ่งประกอบไปด้วยพื้นที่ทางการเกษตรของตำบล และศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวิจัย ทั้ง 5 ตำบล จำนวน 5 กลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดของศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร ดังต่อไปนี้

4.1 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่เอย

ตำบลบ้านหลวงอยู่ห่างจากอำเภอแม่เอย ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเดินทางโดยรถยนต์ประมาณ 17 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 116.5 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นภูเขาและที่ราบลุ่มเหมาะแก่การทำนา มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์เป็นต้นกำเนิดของลำน้ำ

2 สาย คือ ลำห้วยแม่นาวาง และลำห้วยแม่วังน้อย ทำให้มีน้ำใช้ทำการเกษตรตลอดทั้งปี ประสิทธิภาพในการทำเกษตรกรรม สามารถทำนาได้ปีละ 2 ครั้ง ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร เขตการปกครองทั้งหมด 10 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านหลวง หมู่ที่ 2 บ้านสันห้าง หมู่ที่ 3 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 4 บ้านป่าก่อ หมู่ที่ 5 บ้านป่าแดง หมู่ที่ 6 บ้านใหม่โพธิ์ หมู่ที่ 7 บ้านจัดสรร หมู่ที่ 8 บ้านใหม่ทรายคำ หมู่ที่ 9 บ้านป่าแดงอภิวัดน์ และหมู่ที่ 10 บ้านโป่งพัฒนา ทั้งนี้ตำบลบ้านหลวง มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย 1 กลุ่ม คือ

1) เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสอินทรีย์

เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสอินทรีย์ มีการจัดการแปลงปลูกอย่างเป็นระบบ ควบคุมการผลิตในระบบอินทรีย์ เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตเป็นอย่างดี ซึ่งเกษตรกรปลูก 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ไทลุง เบอร์ 2 และพันธุ์พื้นเมือง ผลผลิตมีคุณภาพสูง รสชาติดี เกษตรกรจะขายทั้งผลเสาวรสดและทำเป็นน้ำเสาวรสด โดยจะขายส่งเสาวรสด ให้แก่พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน และขายปลีกน้ำเสาวรสดบรรจุขวดในตลาดท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศทั้งในกลุ่มลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย

1.2) ในกลุ่มมีผู้เชี่ยวชาญในด้านการผลิต

1.3) มีตลาดรองรับสินค้าเกษตรของกลุ่ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) ความสามารถในการจัดการฟาร์มยังมีไม่มาก

1.2) ตลาดยังไม่มีหลากหลาย

1.3) เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลาง

4.2 องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทรายห่างจากที่ว่าการอำเภอแม่ริม ระยะทาง 7 กิโลเมตร ตำบลห้วยทรายมีพื้นที่ 848 ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขา ประชาชนในพื้นที่เป็นคนพื้นเมือง มีแม่น้ำแม่ริม ไหลผ่าน อาชีพหลักของประชาชน คือ ทำนา ทำสวน/ทำไร่ และรับจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ หมู่1 บ้านอ้อย หมู่2 บ้านหนองปลาหมึก หมู่3 บ้านห้วยทราย หมู่4 บ้านแม่แอน และหมู่5 บ้านเหล่า ทั้งนี้ตำบลห้วยทราย มีกลุ่มเกษตรกร

ในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย 1 กลุ่ม คือ

1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ พันธุ์ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมนิลและข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีสมาชิกที่ทำร่วมกันทั้งหมด 5 คน พื้นที่ในการเพาะปลูกมีจำนวนไม่มากเพื่อการดูแลอย่างทั่วถึง วิธีการเพาะปลูกอยู่ในระบบอินทรีย์ ผลผลิตทั้งหมดจะสีและบรรจุถุงสุญญากาศเอง สินค้าทั้งหมดจะขายปลีกซึ่งต้องตั้งจูงสินค้าล่วงหน้าต่อการอบการผลิต นอกจากนี้ในฟาร์มยังเริ่มทำการท่องเที่ยวเพิ่มเติมเข้าไปด้วย โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต การตลาด และคุณสมบัติของดิน

1.2) กลุ่มมีการจัดการขั้นตอนในการผลิตสินค้าเกษตรที่ครบวงจร ทั้งโรงสีและการบรรจุแบบสุญญากาศ

1.3) ทางกลุ่มเกษตรกรมีหน่วยงานและสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยสนับสนุนในการจัดการฟาร์ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับชุมชนจากกลุ่มลูกค้าประจำ

1.2) เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการฟาร์ม

4.3 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว อำเภอสันป่าตอง

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว มีเนื้อที่ทั้งหมด 6.25 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,463 ไร่ ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง ประมาณ 15 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว เป็นพื้นที่ราบลุ่มเหมาะกับการเพาะปลูก ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (เชียงใหม่ – ฮอด) ตัดผ่านเขตตำบล มีแม่น้ำไหลผ่าน 2 สาย คือ แม่น้ำปิง และแม่น้ำขาน จึงเหมาะสมสำหรับส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม โดยแบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งหลุก หมู่ที่ 5 บ้านท่าวังพร้าว หมู่ที่ 6 บ้านสันควงคำ และหมู่ที่ 7 บ้านต้นแห่น้อย ทั้งนี้ตำบลท่าวังพร้าว มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชน

สู่ระบบอาหารปลอดภัย

1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลท่าวังพร้าว

กลุ่มมีสมาชิกทั้งหมด 6 ราย ทุกรายจะปลูกลำไยพันธุ์อีดอ ซึ่งสมาชิกทุกคนมีความเชี่ยวชาญในการผลิตลำไยเป็นอย่างดี และปลูกกันมาเป็นเวลาหลายปี ผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่จะขายให้แก่พ่อค้าคนกลางแบบเหมาทั้งสวน โดยผู้ซื้อจะเดินทางเข้ามาซื้อในสวนลำไย และตกลงราคากันเองระหว่างเกษตรกรและผู้ซื้อ สมาชิกในกลุ่มมีความต้องการเรียนรู้การทำกรเกษตรแบบปราณีต แต่ยังพบปัญหาค่าแรงงานที่มีต้นทุนค่อนข้างสูงและการขาดแคลนแรงงาน

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1.1) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการผลิต
- 1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้แก่กลุ่มเกษตรกร
- 1.3) พื้นที่ทำการเกษตรเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชและมีปริมาณน้ำ

เพียงพอ

- 1.4) สินค้ามีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้าประจำ
- 1.5) มีตลาดรองรับในการซื้อสินค้าเกษตรของกลุ่ม

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

- 1.1) เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองพ่อค้าคนกลางน้อย
- 1.2) กลุ่มขาดแคลนแรงงานในการผลิตเนื่องจากค่าแรงที่สูงขึ้น
- 1.3) ความหลากหลายของตลาดยังมีน้อย

4.4 เทศบาลตำบลยุหว่า อำเภอสันป่าตอง

เทศบาลตำบลยุหว่า อยู่บริเวณกลางหนองสระเรียม ระยะทางห่างจากที่ว่าการอำเภอสันป่าตอง ประมาณ 3 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ทั้งหมด 18.96 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศ โดยทั่วไปตำบลยุหว่าเป็นที่ราบลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร ไม่มีเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือภูเขา เป็นพื้นที่ราบทั้งหมด มีจำนวนหมู่บ้านในพื้นที่เขตของเทศบาลตำบลยุหว่า ประกอบด้วยหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ในเทศบาลตำบลยุหว่า หลักรด้านการเกษตร ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรวม ประกอบด้วย การทำนา ทำสวน โดยมีพื้นที่ปลูกพืช ดังนี้ ปลูกข้าว จำนวน 2,912 ไร่ ปลูกลำไย จำนวน 2,503 ไร่ ปลูกถั่วเหลือง จำนวน 411 ไร่ ปลูกมะม่วง จำนวน 282 ไร่ และปลูกพืชผัก จำนวน 49 ไร่ การทำประมง คือ เลี้ยงปลาและกบ

ส่วน

ปศุสัตว์มีการเลี้ยงโคนม โคขุน ไก่ไข่ ไก่เนื้อ และหมู ทั้งนี้ตำบลยุหว่า มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่

สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหาร
ปลอดภัย 1 กลุ่ม คือ

1) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดกึ่งแลหลวง (P.J. ฟาร์ม)

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดกึ่งแลหลวง (P.J. ฟาร์ม) เป็นธุรกิจครอบครัว มีสมาชิกทั้งหมด 7 คน เกษตรกรมีความเชี่ยวชาญทั้งการทำก้อน การผสมเชื้อ การดูแลระหว่างการเพาะเห็ด และวิทยาการการเก็บเกี่ยวที่มีประสิทธิภาพ ฟาร์มมีการเพาะเห็ดหลายชนิด ได้แก่ เห็ดนางฟ้า เห็ดอังกูรี เห็ดเป๋าฮื้อ เห็ดหลินจือ เห็ดหูหนู และเห็ดโคนญี่ปุ่น ซึ่งสินค้ามีใบรับรองมาตรฐาน GAP และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สินค้าจะขายส่งร้อยละ 60 ผ่านทางรถยนต์และเครื่องบิน และขายปลีก ร้อยละ 40 โดยผู้ซื้อจะมารับซื้อหน้าฟาร์ม

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

- 1.1) กลุ่มมีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญใน (1) ด้านการผลิต การเพาะเห็ด (2) การตลาด การขายในตลาดทั่วไป (Mass product) ในตลาดท้องถิ่น และตลาดส่ง contact (3) การแปรรูปสินค้า การแปรรูปเห็ดหมก เห็ด และน้ำเห็ด (4) การประชาสัมพันธ์ การออกงานตามงานแสดงสินค้าของหน่วยงานราชการ OTOP กรมเกษตร และอำเภอ (5) การจัดการบัญชีของกลุ่ม
- 1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แก่กลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- 1.3) สินค้าไปรับรองมาตรฐาน GAP และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.)
- 1.4) ตลาดสินค้ามีความหลากหลายและรองรับสินค้าเกษตรของกลุ่ม
- 1.5) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้าประจำ ทั้งในและต่างจังหวัด

จุดอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

- 1.1) มีคู่แข่งทางการตลาดจำนวนมาก
- 1.2) เกษตรกรยังไม่สามารถผลิตสินค้าในปริมาณที่มากได้ ตามคำสั่งซื้อสินค้าเห็ดจาก MK และประเทศสิงคโปร์

4.5 องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง อำเภอสันป่าตอง

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางอยู่ห่างจากอำเภอสันป่าตอง ไปทางทิศใต้ ประมาณ 12 กิโลเมตร มีจำนวนเนื้อที่ทั้งหมด 10.45 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,531.25 ไร่ ภูมิประเทศของตำบลบ้านกลาง โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร จำนวนหมู่บ้านใน

เขตมีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านปวงสนุก (บางส่วน) หมู่ที่ 5 บ้านท่ากาน หมู่ที่ 7 บ้าน

สันห่าว หมู่ที่ 8 บ้านใหม่สามหลัง และหมู่ที่ 10 บ้านสันกอเกิด ประชากรส่วนใหญ่ มีอาชีพหลัก คือ เกษตรกร พืชสวนที่ปลูกเป็นส่วนมาก ได้แก่ ลำไย นอกจากนี้จะมีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัว เช่น กระเทียม และถั่วเหลือง เป็นต้น ส่วนอาชีพรอง คือ การรับจ้าง และทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในตำบล กลุ่มอาชีพที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นในตำบลบ้านกลาง ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและสตรีสหกรณ์บ้านสันกอเกิด หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านกลาง เป็นประเภทร้านค้าชุมชน จัดจำหน่ายสินค้าราคาถูก และสินค้าที่ได้จากการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้าน เช่น ข้าวแตน ข้าวเกรียบสมุนไพร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเกษตรทำนา กลุ่มเกษตร

ผู้ปลูกลำไย กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง เป็นต้น ชุมชนเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มของชุมชน 3 หมู่บ้าน และจัดทำโรงน้ำดื่มเพื่อชุมชน จำนวน 2 แห่ง ทั้งนี้ตำบลบ้านกลาง มีกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจเข้าร่วมโครงการในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย 1 กลุ่ม คือ

1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตรบ้านสันกอเกิด

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตรบ้านสันกอเกิด มีสมาชิกทั้งหมด 67 คน สินค้าในกลุ่ม คือ ข้าวแต่น้ำสมุนไพร กล้วยฉาบ ลำไยอบแห้ง และข้าวเกรียบผัดต่าง ๆ สินค้าจะขายในตราสินค้า ดันเกิดสมาชิกทุกคนในกลุ่มมีความตั้งใจจริงในการทำงาน และมีความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าต่าง ๆ แหล่งขายสินค้า ได้แก่ (1) โรงแรม (2) ตลาดทั่วไป และ (3) ผู้ซื้อรายใหญ่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยหลัก ๆ จะขายให้แก่โรงแรมถึงร้อยละ 70 ลูกค้านั้นส่วนมากที่ซื้อจะเป็นลูกค้าประจำ เพราะมั่นใจในตัวสินค้า เนื่องจากก่อนการสั่งซื้อลูกค้าจะเข้ามาตรวจสอบ คุณภาพของสินค้าก่อน และทางกลุ่มได้มีการขอไปรับรองมาตรฐานเรียบร้อยแล้ว และมีเอกสารการรับรองความสะอาด ปลอดภัย จากสาธารณสุข

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตร

จุดแข็งและโอกาส ได้แก่

1.1) มีสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสินค้า การตลาด การประชาสัมพันธ์ และการจัดการบัญชี และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่สนใจได้

1.2) มีหน่วยงานที่คอยให้ความช่วยเหลือด้านความรู้ในเรื่องต่าง ๆ แก่กลุ่มเกษตรกร

1.3) กลุ่มมี webpage และ facebook ในการประชาสัมพันธ์ และขาย
สินค้าเกษตร

1.4) สินค้าเกษตรของกลุ่มมีการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเสมอ ความสวยงาม
ของสินค้า บรรจุภัณฑ์ และคุณภาพก่อนส่งสินค้า ถ้าไม่สมบูรณ์ทางกลุ่มจะเปลี่ยนสินค้าให้ใหม่
ทันที

1.5) สินค้าเกษตรมีความต้องการในระดับประเทศในกลุ่มลูกค้าราย
ใหญ่

1.6) สินค้ามีมาตรฐาน มีใบรับรองมาตรฐาน และมีเอกสารการรับรองความ
สะอาด ปลอดภัย จากสาธารณสุข โดยซื้อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตรบ้านสันก้อเกิด
(brand ต้นเกิด)

1.7) ตลาดสินค้ามีความหลากหลายและรองรับสินค้าเกษตรของกลุ่ม
จุคอ่อนและอุปสรรค ได้แก่

1.1) มีคู่แข่งทางการตลาดมาก โดยเฉพาะที่จังหวัดลำปางซึ่งมีผู้ผลิตจำนวนมาก

1.2) สินค้ามีข้อจำกัดในความหลากหลายของตัวสินค้าให้เข้ากับแต่ละกลุ่ม

ลูกค้า

สรุปแนวทางในการพัฒนาเกษตรกร ในประเด็นการพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตร
ในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัย ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง คือ

1) กลุ่มเกษตรกรชุมชนจังหวัดเชียงใหม่มีการวางแผนการพัฒนาและต่อยอดอาหารหรือ
สินค้าเกษตรของตนที่จะนำมาเป็นอาหารบริโภคสำหรับมนุษย์ให้มีความปลอดภัย โดยไม่มี
ลักษณะของอาหารไม่บริสุทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยอาหาร และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้
ผู้บริโภคปลอดภัยจากอันตรายที่มาจากอาหาร (food hazard) ได้แก่ อันตรายทางชีวภาพ
อันตรายทางเคมี และอันตรายทางกายภาพ

2) การพัฒนาสินค้าเกษตรของกลุ่มให้มีระบบการผลิตที่ปลอดภัย และหามาตรฐานที่
เหมาะสมกับสินค้าเกษตรของตนเอง โดยมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความ
ปลอดภัยด้านอาหาร มีดังนี้ (1) โครงการมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (Codex
Alimentarius Commission: Codex) (2) การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและ
เหมาะสม (Good Agricultural Practice: GAP) (3) มาตรฐานสุขลักษณะที่ดีในการ
ผลิตอาหาร (Good Hygiene Practice: GHP)

- (4) มาตรฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ (Good Manufacturing Practice: GMP) (5) การวิเคราะห์อันตรายและการควบคุมจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point: HACCP)
- (6) สมาคมผู้ประกอบการค้าปลีกแห่งสหราชอาณาจักร (British Retail Consortium Standard-Food: BRC) (7) มาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (International Food Standard: IFS)
- (8) European Hygienic Equipment Design Group (EHEDG) หรือ องค์การหนึ่งในสหภาพยุโรปที่ก่อตั้งขึ้นด้วยเพื่อสร้างความก้าวหน้าในด้านสุขอนามัยและวิศวกรรมอาหาร (9) 3-A Sanitary Standards, Inc. (3-A SSI) หรือ องค์การอิสระที่ไม่แสวงหากำไรซึ่งดำเนินการกำหนดมาตรฐานทางด้านสุขอนามัย และ (10) ระบบควบคุมปริมาณสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร ซึ่งอาจตกค้างในสินค้าอาหารครอบคลุมถึงยาฆ่าแมลง สิ่งปรุงแต่งในอาหารสัตว์ และยาฆ่าโรคสำหรับสัตว์ (Positive list system) ซึ่งเกษตรกรสามารถเลือกมาตรฐานสินค้าที่เหมาะสมเพื่อสร้างเป้าหมายในการพัฒนาสินค้าของตนได้
- 3) กลุ่มเกษตรกรสามารถพัฒนาสินค้าเกษตรสู่ระบบอาหารปลอดภัยโดยใช้เป็นข้อต่อรองทางการค้าได้ เช่น คุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ปลอดจากสารเคมีตกค้าง กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเลี้ยงที่ถูกต้องสุขอนามัย และกระบวนการดูแลรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทำให้การแข่งขันของสินค้าเกษตรสูงและรุนแรงมากขึ้น เกษตรกรจึงควรพัฒนาและต่อยอดมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่ระบบอาหารปลอดภัยให้มีคุณภาพที่สูง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันสินค้าเกษตรของชุมชนจนสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้
- 4) เกษตรกรควรมีความกระตือรือร้นในการหาความรู้ด้านมาตรฐานสินค้าเกษตร สินค้าปลอดภัย ทั้งในประเทศและสำหรับสินค้าที่จะส่งออกไปยังต่างประเทศ ซึ่งเกษตรกรสามารถเข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากหนังสือหรือบทความ งานวิจัยเชิงวิชาการต่าง ๆ หรือสามารถสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตได้ เช่น สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น
- 5) การบูรณาการการทำงานร่วมกันของเกษตรกรกับหน่วยงานรัฐและเอกชน ผ่านกิจกรรมหรือโครงการด้านการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและการจัดการสินค้าเกษตรปลอดภัย ให้มีมาตรฐานที่มั่นคงและยั่งยืน เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาสินค้าเกษตรที่ชัดเจนมากขึ้น
- 6) การสร้างต้นแบบของกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ด้านการพัฒนาสินค้าเกษตรในระบบอาหารปลอดภัย การยกระดับการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานและมีคุณภาพที่สูง รวมไปถึง

การจัดระบบฟาร์มอย่างมีมาตรฐาน เพื่อเป็นต้นแบบ เชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิต โรงงาน และตลาด ในลักษณะที่มีการผลิตวัตถุดิบและการเก็บเกี่ยวที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ป้อนสู่โรงงาน หรือแหล่งจำหน่าย ซึ่งสามารถสร้างความแน่นอนและยกระดับราคาสินค้าเกษตรคุณภาพได้

7) เกษตรกรควรมีความมุ่งมั่นและแน่วแน่ในการทำการเกษตรปลอดภัย เน้นวิถีเกษตรธรรมชาติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งคนในชุมชนหรือสมาชิกกลุ่มควรมีความสามัคคีกัน ร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาและต่อยอดสินค้าของตนเอง

